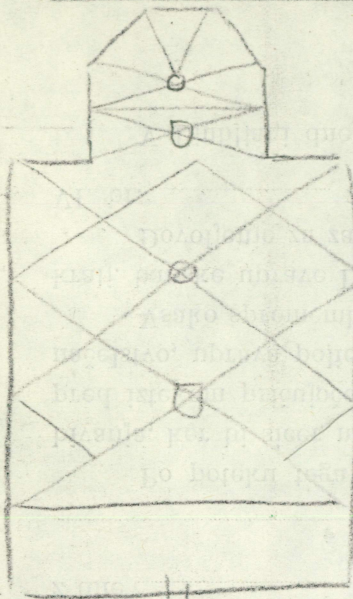

Sv. Jurij pod Taborom v Savijski dolini

~~Tabor pod Taborom~~ - ž.c.sv. Jurija

1.

Okrog cerkve ostanki taborskega obzidja. Cerkev znotraj gotsko obokana. Prezbitერიj deli od ladje visok šilast po robovih posnet slavolok. Glavni portal je gotski s posnetim robom. Zap.del ima nima obokov, in je verjetno deloma prizidan. Oboki v zaključku prezbitერიja in v ladji slone na služnikih s precej igračkasto oblikovanimi kapiteli. V zap.delu prezbitერიja pa na konzolah. Samo temenski gladki sklepniki, v prezbitერიju. Križev pot ima podpis Franz Wisiak pinx.anno 1860. Zelo layerjevsko. Nebra v prezbitერიju imajo globok žleb ob straneh, v ladji pa so živahnjejša, spredaj na hruško profilirana. Zunaj se dobro vidi, da je podaljšana. Stari zid ima pritlični podstrešni venec. Prezbitერიj in juž.stena ladje imajo slepe $\frac{3}{4}$ križne opornike s pristrešenim presledko v sredi, na vrhu pa bunkico.

Vzh.sev. ogleni okrogli stolp je še prav dobro ohranjen. Prav tako deli portala s pripravami za dviganje mostu.

Ovno v fronti je vrtinec iz 4 ribjih mehurjev. Mogoče sr.15.stol., vsekakor istodobno z oboki ladje.

Stele, CXXVI, 10.7.1939, str.48- 50.

Že l.1391 je stala v vranski župniji p.c.s.Jeorgii in Osterviz(str.130), pozneje imenovana St.Georgen unterm Tabor(s.Hieronimi) tako imenovana, da se razloči od druge vranske podružnice s.Georgii in Mötnik. Od srede 17.stol. dalje je ta podružnica vodila lastne knjige(krstna knjiga od 1646-1664).

L.1556 je bil nad njo postavljen interdik, katerega so umaknili l.1657, kot poroča listina tega leta(str.132).

L.1658 cerkev še ni imela stalnega duhovnika kot o tem poroča tedanje vizit.

poročilo(str.133)Koncem 17.stol. postane župnija.

Najstarejše poročilo o cerkvi je iz 1.1391:" in Die 11.Marcia 1391 ind.14. Johannes quodam Conradi de lok nobis(škof Heinrich iz rsta) presentatus per dilectum in Christo Theodoricum bacalaureum in decretis plebanum in Frenzk ad titulum sue filialis ecclesie sancti Jeorii in Osterwicz.(str.134) Verjetno že v 2.pol.15.stol. ali v prvi pol.16.stol. je cerkev dobila tabo ki je bil visok 3 klaftre in na vsakem vogalu je imel stolp. Obzidje je imelo okop. V pokopališču je stala kostnica.

Vizit. poročilo iz 1.1631 pravi:" ....Tabernaculum habet lapideum, unum altare s.Georgii in choro, 2.M.B. ex parte Evangelii, 3.a cornu Epistolae s. Laurentii, 4.a parte Evangelii s.Sebastiani, quod demoliri ordinavit. str. 135).

L.1669 Eccl. s. Georgii in Tabor.Laqueare est intergrum. In coemeterio stat instrumentum poenitentiae publicae.(str.135)

Iz 1.1752:".....In hac Eccl., quae est tota fornice tecta et lapide polita strata, sunt duae Capellae S.Antonii Abb. et B.V. Mariae(str.135)

L.1811 so podrli obzidje, stolpe in zagrebli okope.

Cerkev je gotška staba, dolga 12 klafter. Ker je bila ladja v zelo slabem stanju, so 1.1817 postavili novo ladjo.

L.1845 c. dobila nov vel.oltar

L.1858 nova str. oltarja M.B. in sv. Antona.

Gotska okna v starem prezbiteriju, ki je še obdržal stare opornike, so prezidali.

Župne knjige: od 1.1785 dalje.

Ign.Orožen: Das Dekanat Frasslau, 1.1880, str. 125 -151.

Vizit. poročilo iz l.1545 omenja c.sv. Jurija kot pedružnico ž.c.sv. Mihae v Vranskem(str.70).

Ign. Orožen: Das Dekanat Frasslau, l.1880, str. 70.

(St.Georgen am Tabor)

Fara, posvečena sv. Juriju.

Orientacija pravilna. Cerkev leži na lahni vzpetini na robu vasi.

Literatura in viri: Farna kronika od 1854 dalje: I. zvezek manjka, II. zvezek je pisal župnik Franc Globočnik, III. zvezek se piše od 1892. dalje. Beiträge zur Kunde steirermärkischen Geschichtsquellen VII. p. 115-116; Kovačič Franc: Zgodovina lavantinske škofije. Maribor 1928.p. 102,,396, in 425; Lukman Franc: Sv. Jurij pri Taboru, ČZN XVIII, p. 102; Napotnik Mihael: Spomnite se besed, katere sem vam govoril. Maribor 1962., p.283-29. Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant IV. Dekanat Frasslau, Maribor 1880 ; Avguštin Stegenšek: Sv. Jurij pod Taborom. Ljubitelj krščanske umetnosti I. Maribor 1914.; Strekelj Milica: Grad Ojstrica. ČZN XIV. Tribunski: St. Georgen in Untertabor, Stiria 1845., nr 68; Urankar Pavel: Zgodovina trga Motnika, Ljubljana 1940. p. 32; Vrečar Rajko: Savinjska dolina, Zalec 1930.

Cerkev sestavljajo: ladja s prečno ladjo in prezbiterijem, zvonik in zakristija. Gradnja je opečna, ometana. Strehe so sedlaste, opečne, zvonikva pločevinasta.

Zunanjščina: Cerkev je zgrajena v neorenesančnem slogu, od prvotne cerkve pa je še ohranjen 3/8 zaključeni gotski prezbiterij, katerega opasuje pristrešen talni zidec ter obdajajo gotski oporniki. Njegova okna so pravokolna.

tno predelana.

Notranjščina: Je neorenesančna. Gotski prezbitarij je baročno obokan s 3 prečnimi kapami. Stenske slikarije so od Brolla in Bierta.

Oprava: Glavni oltar je delo Linserja iz Innsbrucka. Njegova slika, predstavljajoča sv. Jurija, je delo Felixa Barzuttija iz Graza iz l. 1899. Okvir slike je izdelal Ivan Cesar iz Mozirja.

Ostala oprava je brez vrednosti, omenim naj le, da je prižnica delo Ivana Cesarja, orglje pa Brädla iz Maribora iz l. 1905.

Križev pot je izdelal Feliks Barzutti iz Graza.

Umetnina novejšee dobe je krstni križ, katerega je naročil Fran Lukman, izdelal pa mojster Jože Plečnik l. 1955.

Oprema: V prezbitariju visi slika "Sv. Družina", katero je izdelal Feliks Barzutti l. 1901.

Lepa je v baročnem slogu držana, srebrna pozlačena monstranca, katero je izdelal pasar Karl Tratnik iz Maribora.

Pod prižnico je vzidana kamenita nagrobna plošča z nemškim napisom, ki pravi, da tukaj počiva Marija Terezija, gorfica Reisig, ki je umrla l. 1745.

Zvonik in podstrešje: Zvonik so l. 1893. povišali za 4 m. Oboki ~~so~~ v ladji so opečni, v prezbitariju kameniti.

Resume: Cerkev se prvič omenja l. 1391. kot filialis ecclesie sancti Jeorii in Osterwicz. To, gotso cerkev so v 2. pol. 15. ali v začetku 16. stol. obdali s taborom, katerega so ~~xxx~~ tvorili ca 6 m visoko obzidje in 4 v ogaln

stolpi. Trdnjavo so obdajali širok in globok jarek. Poleg cerkve se je na pokopališču nahajal blizu zakristije carnarium ali ossilegium. O tej cerkvi povedo vizitacijski protokoli sledeče: l. 1631. se omenja kameniti tabernakelj, l. 1669. obnovljeni tabulant in na pokopališču naprava za javm. kesanje, l. 1752. oboki v ladji in prezbiteriju, gladek kamenit tlak ter 2 kapeli, posvečeni Antonu opatu in Devici Mariji. Iz povedanega moremo sklepati, da je bila prvotna cerkev gotska, s tabulantom v ladji in obokom v precej nižjem prezbiteriju, da pa je bila v l. pol 18. stol. baročno obokana v ladji in prizbiteriju, pri tem močno dvignjena ter opremljena s dvema stranskima kapelama. Iz stavbnih elementov prezbiterija moremo sklepati, da je nastal v 2. pol. 15. stol., da je bil torej mlajši od ladje, ki je morala izvirati vsaj iz 14. stol. Ob tej priliki so predelali tudi prezbiterijeva okna.

Leta 1811. so podrli taborno obzidje s vsemi 4 stolpi ter deloma tedaj, deloma l. 1816. zasuli obrambni jarek in razširili pokopališče. Ker je postala cerkvena ladja močno majava, so jo l. 1817. podrli do fundamenta. Njeni baročni oboki so bili deloma iz opeke, deloma iz lahkega kapnika. Naslednje leto so postavili novo, obokano ladjo, v naslednjih dec. njim pa je cerkev dobila novo opravo, tako l. 1854. glavni oltar (izdelala brata Götzl iz Kranja za 800 fl.) in l. 1858., oba stranska oltarja (kipar Mihael Rosenberger). Ker je cerkev v teku stoletja postala premajana, so njeno ladjo v letih 1899-1900 znova povečali po načrtih Ferdinanda Gologranca iz Celja in izvajatelja del Vinka Greina iz Vojnika. Leta 1899. so podrli tudi okroglo mrtvašnico ter iz njega in iz kamenja preostalega obzidja zgradili sedanji južni in zapadni vid. Leta 1893. so nadzidali zvonik za 4 m ter ga opremili s piramidasto streho.

Veliko župnišče iz l. 1812. je bilo v tej vojni uničeno.

SV. JURIJ NAD TABOROM V SAVINJSKI DOLINI - ž.c.

6.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Dodatek: Nad vaselkom Loke je stebrasto kužno anamenje.

J. Curk: Celjska topografija, rkp. str. 54, 54', zapiski 1957.

0